

ЗАДОВОЉСТВО ЖИВОТОМ И КВАЛИТЕТ ПОРОДИЧНИХ ИНТЕРАКЦИЈА СТУДЕНАТА

Према бројним истраживањима, квалитет породичних интеракција значајно утиче на формирање идентитета и на каснију психичку и социјалну зрелост појединца, а што касније води и већем животном задовољству. У раду су представљени резултати истраживања које је проведено с циљем утврђивања повезаности појединих димензија квалитета породичних интеракција и задовољства животом студената. Испитане су и релације задовољства животом студената са њиховим социодемографским карактеристикама, конципираним кроз пол, материјални статус, академски успјех, тип насеља у коме живе и образовни статус њихових родитеља. Истраживање је проведено на узорку од 285 студената (59.6% женског пола) Зеничког, Тузланског, Сарајевског, Бањалучког и Травничког универзитета, а примијењене су двије скале: Скала општег задовољства животом (Penezić, 1996; Deliћ, 2016) и Скала квалитете обитељских интеракција (Vulić-Prtorić, 2000). Резултати проведеног истраживања показују да су студенти већински задовољни својим животом (91,57% студената има резултат > 45), те указују и на позитиван однос између задовољства животом и квалитета породичних интеракција студената на што указују статистички значајне позитивне корелације задовољства животом и сљедећих димензија: задовољство цјелокупном породицом ($r = .36$), прихватање од стране мајке ($r = .32$) и димензије – прихватање од стране оца ($r = .31$). На исти однос указују и статистички значајне негативне корелације задовољства животом и димензија – одбијање од стране и мајке ($r = -.25$) и оца ($r = .31$). Статистички значајна разлика у нивоу задовољства животом утврђена је за материјални статус $c^2(4, n = 285) = 28.24, p < .001$, као и за академски успјех $c^2(4, 285) = 11.95, p < .005$. Надаље, утврђено је непостојање статистички значајне разлике у нивоу задовољства животом студената с обзиром на пол, мјесто пребивалишта и образовни статус родитеља. На крају, димензијама квалитета породичних интеракција могуће је предвидјети 21% варијансе задовољства животом уз вриједности ниског ефекта ($F(5, 220) = 11.36, p < .001, f^2 = .26$), а социодемографским карактеристикама могуће је предвидјети 12.5% варијансе задовољства животом студената, уз вриједности ниског ефекта ($F(6, 278) = 6.60, p < .001, f^2 = .14$). Истраживањем се настојало допринијети оквирима позитивне и породичне психологије као и указати на важност улагања у породичне односе.

¹ miroslavgavric@yahoo.com

Кључне ријечи: задовољство животом, квалитет породичних интеракција, социодемографске карактеристике, студенти

УВОД

Срећа, позитивне емоције, позитивна искуства, људске врлине и вриједности су дуго времена били занемарени од стране научне психологије, која је била одана медицинском моделу дефинисања здравља као одсуства болести. Овај модел је углавном усмјерен на уклањање патње (Nistor, 2011), а вјероватно би се већина љекара сложила да је срећа одсуство психичке патње, физичког бола и болести (физичке и менталне) (Костић, 2017). Почетком 20. вијека, са развојем позитивне психологије, психолози се интензивно окрећу различитим мјерама субјективне добробити, односно општем задовољству животом. Умјесто тога били су усмјерени на оно што их чини тужним или забринутим. У покушају да се научно потврде увјерења о томе шта човјека чини сретним, истраживања све више бивају посвећена бројним факторима као што су социодемографске варијабле, особине личности, породичне интеракције и слично. Прегледом литературе сусрећу се различита схватања задовољства животом и њему сродних појмова као што су субјективна добробит, благостање (*well-being*), срећа (*happiness*), квалитет живота (*quality of life*) и сл. (Penezić, 2006), који се понекад користе као синоними.

Подручје субјективне добробити обухвата научну анализу начина на који људи процјењују своје животе у датом тренутку и на дуже вријеме. Те процјене могу бити афективне (емоционалне реакције) и когнитивне (подразумијевају закључке о општем задовољству животом, као и задовољству појединим подручјима живота – здравље, посао, социјални односи) (Diener, Lucas i Oishi, 2003), што је шематски представљено на *Слици 1*. Појединци могу бити задовољни у већини подручја живота, али због незадовољства у само једном подручју, ипак свеукупно могу исказивати незадовољство (Rijavec, Miljković i Brdar, 2008), те стога је важно разматрати глобалну процјену нечијег живота, умјесто задовољства појединим аспектима (Pavot i Diener, 1993).

Слика 1. Схематски приказ субјективне добробити (Diener i sar., 2003)

Према Павоту [Pavot] и Динеру [Diener] (1993) опште задовољство животом представља когнитивну компоненту субјективне добробити, а представља евалуацију квалитета живота према властитом сету критеријума. Слично томе и Лукас [Lucas], Динер и Сух [Suh] (1996; Penezić, 1996; 1999; 2004) дефинишу задовољство животом, тј. као глобалну евалуацију неке особе о свом животу. Павот и Динер (1993) сматрају да је важно разматрати глобалну самопроцјену задовољства животом, а не само појединим животним аспектима, јер неки људи могу бити задовољни у многим подручјима живота, али у неком не и да опет цјелокупно задовољство животом буде лоше (Rijavec i sar., 2008), што такође иде у прилог унидимензионалности концепта задовољства животом као глобалног индикатора задовољства појединца, али указује и на постојање других аспеката живота који могу утицати на глобално задовољство животом. На примјер, појединац задовољан својим финансијским стањем може бити несрећан у љубави, па због тога самопроцјена животом само на основу финансијског аспекта не би била оправдана, а ни само с аспекта љубави, јер би се у првом случају појединац осјећао задовољним, а у другом незадовољним, због чега треба сагледавати самопроцјену задовољства животом управо кроз глобалнији критеријум (Delić, 2016).

Задовољство животом и други конструкти

У покушају да се научно потврде увријежена увјерења о томе шта човјека чини сретним, истраживања су посвећена бројним факторима као што су пол, доб, раса, приходи, степен образовања, брачни статус и други (Bratko i Sabol, 2006). Мајерс [Myers] и Динер (1995) наводе да познавање тих фактора не даје много информација о томе колико је особа сретна и задовољна животом. Тако нека истраживања указују на непостојање статистички значајне полне разлике у погледу задовољства животом

(Diener i Ryan, 2009; Huebner, Drane i Valois, 2000; Podgorelec, 2004; Salami, 2011; Vasić, Šaračević i Trogrlić, 2011; Vidiček, Sindik i Vukosav, 2014; Živković, Čopo, Rončević i Sindik, 2013).

Новац, тј. материјални статус често се спомиње као извор среће и задовољства, па ако питамо људе што им треба да би били сретни, један од најчешћих одговора је – новац (Myers, 2000; према Brkljačić i Kaliterna-Lipovčan, 2010). Резултати студија са домаћих простора (Brajša-Žganec, Šakić i Raboteg-Šarić, 2009; Brkljačić i Kaliterna-Lipovčan, 2010; Brkljačić i Marinić, 2008; Družić-Ljubotina, 2012; Kaliterna-Lipovčan, Brkljačić i Šakić, 2007; Kaliterna-Lipovčan i Burušić, 2014; Penezić, Juković i Ombla, 2013; Penezić, Ombla, Mišlov i Juković, 2013) показују да је материјални статус веома значајан предиктор задовољства. Према одређеним налазима (Pastuović, Kolesarić i Krizmanić, 1995) степен образовања позитивно је повезан са животним задовољством, што је и логично – с обзиром на то да виши степен образовања појединцу пружа већи распон могућности и доступних ресурса (Lučev i Tadinac, 2008). Иако се може претпоставити да су млади људи задовољнији својим животом, као што то показује студија, резултати других студија (Mroczek i Kolarz, 1998; Penezić, 2006) показују да задовољство расте у складу с доби. У старијој доби људи имају бољу равнотежу позитивних и негативних емоција и више емоција (и позитивних и негативних) с нижим нивоом узбуђења или узнемирености (Pinquart, 2001; према Brkljačić i Kaliterna-Lipovčan, 2010). С друге стране, поједини аутори (Brkljačić i Kaliterna-Lipovčan, 2010; Pavot, Diener, Colvin i Sandvik, 1991) наводе да је брачна слога веома битан фактор при евалуацији животног задовољства. Двије студије са ових простора (Penezić i sar., 2013a; Penezić i sar. 2013b), које су спроведене на студентској популацији, указују и на позитивну повезаност задовољства животом и академског успјеха.

Задовољство животом и породичне интеракције

Према бројним истраживањима, квалитет породичних интеракција значајно утиче на формирање идентитета и на каснију психичку и социјалну зрелост адолесцента (Erikson 1963; Papini, Seby i Clark, 1989; Urbanc i Čiček, 1998; према Bezinović i sar., 2004). Резултати студије (Bezinović i sar., 2004) показују да породичне интеракције снажно утичу на задовољство животом младића и дјевојака. Такође и резултати студије спроведене на узорку од 2823 испитаника у Републици Хрватској (Brajša-Žganec i sar., 2009) указују на утицај породичне кохезије на задовољство животом. Скоро исте резултате су потврдиле и друге студије са ових простора (Brkljačić i Kaliterna-Lipovčan, 2010; Brkljačić i Marinić, 2008).

Јанг [Young], Милер [Miler], Нортон [Norton] и Хил [Hill] (1995) наводе да скоро сва истраживања о повезаности и предикцијама

задовољства животом у дјетињству и адолесценцији извјештавају да су односи родитеља и дјеце најважнији предиктор задовољства животом адолесцената. Шек [Shek] (1998) је такође утврдио веома високу повезаност између задовољства животом и перцепције породичног функционисања адолесцената и закључио да функционисање породице може директно и/или индиректно утицати на психичку добробит појединца путем двају процеса: прво, породица може бити стресор који дјелује на емоционални живот адолесцента и друго, породично функционисање може утицати на спремност адолесцента да га социјализују родитељи и на спремност родитеља да социјализују адолесцента.

МЕТОД

Предмет овог истраживања је задовољство животом студената, а проблем се односи на испитивање повезаности задовољства животом студената са квалитетом њихових породичних интеракција и одабраним социодемографским карактеристикама.

Циљ и задаци

Како је на простору БиХ мало студија на ову тему, овим истраживањем се настоји дати допринос развоју свијести о важности улагања у породицу и односе унутар ње, те њеном утицају на животно задовољство, којем, претпостављамо, стреми свака људска јединка.

Први задатак овог истраживања је да се испита повезаност између задовољства животом студената и квалитета породичних интеракција. Како резултати бројних студија (Armsden i Greenberg, 1987; Ben-Zur, 2003; Bezinović i sar., 2004; Brajša-Žganec i sar., 2009; Brkljačić i Kaliterna-Lipovčan, 2010; Brkljačić i Marinić, 2008; Shek, 1998; Young i sar., 1995) указују на повезаност квалитета породичних интеракција и задовољства животом, претпостављено је да постоји статистички значајна позитивна повезаност квалитета породичних интеракција и испољеног задовољства животом студената.

Други задатак се односио на испитавање разлика у задовољству животом студената с обзиром на одабране социодемографске карактеристике. Претпостављало се да посматране карактеристике не објашњавају велики удио варијансе задовољства животом као што је наведено и у досадашњим студијама (Campbell, Converse i Rodgers, 1976; Lima i Novo, 2010; Pastuović i sar., 1995), које показују да демографски фактори – доб, пол, раса и степен едукације и не објашњавају велики удио исте (< 20%).

Појединачно, било је потребно испитати да ли постоји статистички значајна разлика у нивоу испољеног задовољства животом међу студентима различитог пола. Како бројне студије указују на непостојање статистички значајне полне разлике у нивоу задовољства животом (Diener i Ryan, 2009; Huebner, Drane i Valois, 2000; Podgorelec, 2004; Salami, 2011; Vasić i sar., 2011; Vidiček i sar., 2014; Živković i sar., 2013), стога се и претпоставило да статистички значајна разлика и не постоји.

Такође, испитано је и да ли постоји статистички значајна разлика у нивоу испољеног задовољства животом између испитаника различитог материјалног статуса. Резултати многобројних студија, па и оних са домаћих простора (Brajša-Žganec i sar., 2009; Brkljačić i Kaliterna-Lipovčan, 2010; Brkljačić i Marinić, 2008; Družić-Ljubotina, 2012; Kaliterna-Lipovčan, Brkljačić i Šakić, 2007; Kaliterna-Lipovčan i Burušić, 2014; Penezić i sar., 2013a; Penezić i sar., 2013b), показују да је материјални статус у значајној вези са животним задовољством. С тим у вези, претпостављено је постојање статистички значајне разлике у нивоу задовољства животом студената различитог материјалног статуса.

Испитано је и да ли постоји статистички значајна разлика у нивоу испољеног задовољства животом с обзиром на академски успјех студената, при чему је на основу резултата ранијих студија (Penezić i sar., 2013a; Penezić i sar., 2013b), које указују на позитивну повезаност задовољства животом и академског успјеха, претпостављено да та разлика и постоји, те да је статистички значајна. Такође, испитано је и да ли постоји статистички значајна разлика у нивоу испољеног задовољства животом међу студентима из градске, приградске и сеоске средине. Према неким студијама (Bezinović i sar., 2004; Brajša-Žganec i sar., 2009) утицај мјеста пребивалишта на задовољство животом није се показао статистички значајним. Стога, претпостављено је да та разлика, и ако постоји, није статистички значајна. И на крају, било је потребно испитати постојање статистички значајне разлике у нивоу испољеног задовољства животом међу студентима с обзиром на образовни статус родитеља. Налази двије студије (Brajša-Žganec i sar., 2009; Ven-Zur, 2003) показују да задовољство животом није у корелацији са образовним статусом родитеља. Према томе, претпостављено је непостојање статистички значајне разлике међу студентима у овом домену.

Узорак

У испитивању је учествовало 285 испитаника (59.6% женског пола) просјечног материјалног статуса из градске (56%), приградске (28%) и сеоске средине (16%). Узорак је пригодан и обухватио је студенте из Босне и Херцеговине (85.53% из Федерације Босне и Херцеговине и 14,47% из Републике Српске) свих година студија и то: Правног, Економског,

Машинског, Металуршког и Филозофског факултета Универзитета у Зеници; Филозофског, Медицинског и Рударско-Геолошко-Грађевинског факултета Универзитета у Тузли; Медицинског факултета и Факултета политичких наука Универзитета у Сарајеву; Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци и Филозофског факултета Универзитета за пословни инжињеринг и менаџмент у Бањој Луци, као и Едукацијског факултета Универзитета у Травнику.

Инструменти

СОЗЖ (SOZŽ, *Skala opšteg zadovoljstva životom*; Penezić, 1996; Delić, 2016).

У раду је кориштена редукована 15-ајтемска верзија СОЗЖ-а (Delić, 2016). Оцјена факторске структуре СОЗЖ упитника извршена је на основу конфирматорне факторске анализе (ЦФА), те је утврђено да упитник треба посматрати као функционално/практично унидимензионалну мјеру, јер иако мултидимензионалне тенденције постоје, аспект генералног задовољства ипак преовладава. Пет ајтема је уклоњено из упитника. Ајтем број 12 је кршио претпоставку унидимензионалности, с обзиром на то да је имао ниско факторско засићење ($\Lambda = .257$). Ајтем број 2 нарушавао је претпоставку о локалној независности с ајтемима 1 и 16, а ајтем 19 с ајтемима 18 и 20. Ова претпоставка била је нарушена и у случају парова ајтема 13–14 и 16–17, при чему су ајтеми 13 и 17 имали нижа факторска засићења од својих парњака. Консеквентно, ајтеми број 2, 12, 13, 17 и 19 су обрисани из упитника након чега се фит унидимензионалног модела осјетно поправио. Потом је над задржаних 15 ајтема извршена двопараметријска (2ПЛ) ИРТ анализа за ајтеме са степенованим одговорима „грам“. Неколико парова ајтема је показивало мисфит са по неколико других, али њихово уклањање није довело до значајног повећања фит-а унидимензионалног модела те су задржани у упитнику. На крају су спроведене – конвергентна, дивергентна и предиктивна валидност упитника, те је коначна 15-ајтемска верзија показала задовољавајуће метријске карактеристике на нашем говорном подручју. Поузданост интерне конзистенције по конвенционалним критеријумима била је висока и износила је $\alpha = .95$ (Delić, 2016), као и на овом узорку $\alpha = .89$. Од испитаника се тражи да на петостепеној Ликертовој скали процијене у којој мери се поједина тврдња односи на њих саме. Укупан резултат се добија линеарном комбинацијом одговора, а резултати се крећу у распону од 15–75. Виши резултат означава и веће задовољство животом.

Скала квалитета породичних интеракција (КОБИ, *Skala kvalitete obiteljskih interakcija*; Vulić-Prtorić, 2004) је петостепена скала Ликертовог типа, која мјери интеракције дјетета и родитеља на 2 димензије које одговарају оним аспектима породичних интеракција који се у литератури најчешће описују димензијом *прихватање* (емоционална топлина, интимност) и *одбацивање* (контрола, емоционално занемаривање). *Прихватање* се односи на позитивне емоционалне аспекте односа родитељ – дијете, а описује међусобну блискост, пружање подршке, повјерење и разумијевање, те релативну симетричност у међусобним односима (Vulić-Prtorić, 2002). *Одбацивање* се односи на различите доживљаје поступака родитеља који се налазе у распону од неразумијевања и превелике захтјевности, до занемаривања и кажњавања. При томе занемаривање карактерише дјететов доживљај да су родитељи незаинтересовани за њега, да му не посвећују довољно времена и пажње, посебно за емоционалне потребе (Vulić-Prtorić, 2002). Ове двије димензије су концептуализоване у складу с теоријом родитељског прихватања и одбацивања (PART – Parental Acceptance – Rejection Theory) Роналда Ронера [Rohner] (1999; према Vulić-Prtorić, 2002). Инструмент се састоји од 55 тврдњи: 22 које описују однос с мајком, 22 описују однос с оцем и 11 тврдњи које се односе на општу атмосферу у породици. Инструмент се састоји од 5 субскала: *задовољство ујелокупном породицом*, *прихватање од стране мајке*, *одбацивање од стране мајке*, *прихватање од стране оца* и *одбацивање од стране оца*. Студија Вулић-Прторић (2002) указује на задовољавајуће метријске карактеристике инструмента, а поузданост интерне конзистенције по конвенционалним критеријима на овом узорку износила је $\alpha = .70$.

Поступак

Подаци су прикупљени уз помоћ анонимне онлајн анкете (60%) (LimeSurvey Project Team/Carsten Schmitz, 2012) и путем папир-оловка поступка (40%). У првом случају су уз помоћ администратора на фејсбук-страницама унија студената Зеничког, Тузланског, Сарајевског, Бањалучког и Травничког Универзитета, као и на веб-страницама појединих факултета понуђене онлајн анкете, које су студенти добровољно попуњавали. Подаци су обрађени у програму СПСС 22.

РЕЗУЛТАТИ И ДИСКУСИЈА

Задовољство животом и породичне интеракције

У првом задатку било је потребно испитати повезаност између задовољства животом и квалитета породичних интеракција студената. У Табели 1 дати су дескриптивни показатељи за варијаблу *задовољство животом*. Примјетна је негативно закрнута дистрибуција резултата која практички одступа од нормалне, што указује на то да је већина испитаника прилично задовољна својим животом (91,57% студената има резултат > 45). Овакав налаз је у складу ранијим истраживањима (Brajša-Žganec i sar., 2009; Brkljačić i Kliterna-Lipovčan, 2010; Kaliterna-Lipovčan i Prizmić-Larsen, 2006), а могло би се претпоставити да постоји низ потенцијалних фактора који студенте чине толико задовољним. Неки од њих сигурно имају тек модераторски учинак.

Табела 1. *Дескриптивна статистика за варијаблу – задовољство животом*

<i>N</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>St Skew</i>	<i>St Kurt</i>
285	27	75	58.46	9.057	-4.40	1.15

Напомене: *N* – број испитаника. *Min* – минимални резултат; *Max* – максимални резултат; *M* – аритметичка средина, *SD* – стандардна девијација; *St Skewness* – стандардизовани коефицијент закрнутости дистрибуције; *St Kurtosis* – стандардизовани коефицијент издужености дистрибуције. Стандардизовани скјунис и куртозис се израчунавају тако што се подијеле са стандардном грешком. Вриједности > 1.96 (без обзира на предзнак) указују на дистрибуцију која одступа од нормалне.

У Табели 2 су представљени дескриптивни показатељи за димензије *квалитета породичних интеракција*. За димензије *прихватање* и *одбијање од стране мајке* у анализу су укључени резултати 280 испитаника, јер их је 15 било без мајке. Сличан случај је и са димензијама *прихватање* и *одбијање од стране оца*, гдје чак 57 испитаника претпостављено нема оца, те је за те двије субскеале у анализу укључено 228 испитаника. Из показатеља субскеале – *задовољство породицом*, примјетно је да је већина испитаника задовољна њоме (чак 99,64% испитаника има резултат > 27). Већина испитаника је постизала и релативно високе резултате на субскали *прихватање од стране мајке* (98,21% испитаника има резултат > 25) и нешто ниже на субскали *прихватање од стране оца* (95,18% има резултат > 25), што би се могло објаснити мајчиним безусловним прихватањем дјетета, за разлику од очева који су већински заокупљени послом и привређивањем за домаћинство. Надаље, специфична су два идентична средишња резултата на субскалама

одбијање од стране и мајке и оца. На крају, сви резултати наводе на чињеницу да је већина студената веома задовољна својом породицом и породичним интеракцијама.

Табела 2. *Дескриптивни показатељи за димензије квалитета породичних интеракција*

Субскала	<i>N</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Задовољство породицом	285	18	55	48.13	7.029
Мајка прихватање	280	16	50	42.89	6.382
Мајка одбијање	280	12	54	21.44	8.813
Отац прихватање	228	10	50	38.61	8.001
Отац одбијање	228	12	55	21.57	9.493

Напомене: *N* – број испитаника; *Min* – минимални резултат; *Max* – максимални резултат; *M* – аритметичка средина, *SD* – стандардна девијација.

У оквиру првог задатка утврђен је однос између варијабли – *задовољство животом* и димензија *квалитета породичних интеракција*. У Табели 3 су приказане корелације између задовољства животом и квалитета породичних интеракција, као и интеркорелације димензија квалитета породичних интеракција. Уочљива је статистички значајна позитивна корелација умјереног интензитета између задовољства животом и задовољства породицом, као и корелације задовољства са димензијама – *прихватање од стране и мајке и оца*, такође статистички значајне, позитивног смјера, те умјереног интензитета (Cohen, 1992). Добијене су и статистички значајне, али негативне корелације, између задовољства животом и димензија – *одбијање од стране мајке* (ниског интензитета) и *одбијање од стране оца* (умјереног интензитета). И на крају, све интеркорелације димензија квалитета породичних интеракција су статистички значајне, позитивног или негативног смјера и крећу се у распону од умјереног до високог интензитета, што је заправо и логично.

Табела 3. *Корелациона матрица задовољства животом и квалитета породичних интеракција*

Варијабле	Задовољство животом	Задовољство породицом	Мајка прихватање	Мајка одбијање	Отац прихватање
Задовољство животом	1.00				
Задовољство породицом	.36**	1.00			

Мајка прихватање	.32**	.57**	1.00		
Мајка одбијање	-.25**	-.44**	-.59**	1.00	
Отац прихватање	.31**	.51**	.37**	-.19**	1.00
Отац одбијање	-.31**	-.53**	-.42**	.57**	-.52**

Напомена: ** $n < .001$.

Илустрације ради, у наредном кораку је методом линеарне регресионе анализе утврђено колико варијансе задовољства животом је могуће предвидјети на основу димензија квалитета породичних интеракција. Резултати АНОВА теста су сљедећи: $F(5, 220) = 11.36, p < .001, f^2 = .26$. Примјетно је да је модел у цјелини статистички значајан са вриједношћу ниског ефекта (Cohen, 1992) те да је предиктором могуће објаснити 21% варијансе критеријума.

Резимирајући наведене налазе, може се извести закључак да су *задовољство животом* и *квалитет породичних интеракција* студената позитивно повезани, односно да позитивни односи са мајком и оцем доприносе општем задовољству животом студената. Димензијама квалитета породичних интеракција могуће је предвидети 21% варијансе задовољства животом, а добијени налази су у складу са резултатима бројних истраживања. Тако на примјер, Безинових и сар. (2004) наводе да породичне интеракције снажно утичу на задовољство животом младића и дјевојака. Такође и резултати студије Брајше-Жганец и сар. (2009) указују на утицај породичне кохезије на задовољство животом, што потврђују и још двије студије са домаћих простора (Brkljačić i Kaliterna-Lipovčan, 2010; Brkljačić i Marinić, 2008), као и неке стране (Armsden i Greenberg, 1987; Ben-Zur, 2003; Park, 2004; Shek, 1998). Jang i сар. (1995) наводе да скоро сва истраживања о повезаности и предикцијама задовољства животом у дјетињству и адолесценцији извештавају да су односи родитеља и дјеце најважнији предиктор задовољства животом адолесцената, уз то имајући на уму да је у студентској популацији прелаз у младу – одраслу доб нешто продуженији. Према Арнетовом [Arnett] (1998) термину – „*прелаз у одраслост*“ (развојни период између адолесценције и одрасле доби од 18. до 25–26. године) млади се не осјећају нити као адолесценти нити као одрасли. Тај период је обележен учесталим промјенама и открићима различитих животних смјерова те најчешће не укључује обавезе које садржи улога одраслих. Како се данас све већи дио младих, у трци за финансијским добрима, све више опредјељује за високо образовање, тиме су и традиционални показатељи уласка у улогу одраслих, као што су брак и потомство, већином одгођени за касније периоде (Arnett, 2000). Многа истраживања показују да су родитељска топлина и

присилна контрола повезане са проблемима у понашању код адолесцената. Нижи ниво топлине повезан је са интерналишућим понашањима као што су социјално повлачење, психолошка узнемиреност и анксиозност, те појава соматских симптома (Tamrouti-Makkink, Semon Dubas, Gerris i Van-Aken, 2004; Gray i Steinberg, 1999; Lamborn, Mounts, Steinberg i Dornbusch, 1991; Schucksmith, Hendry i Glendinning, 1995; према Wagner-Jakab, 2008) и екстерналним понашањем као што је узимање дрога, агресивност, делинквенција (Peterson, DeBaryshe i Ramsey, 1989; Gray i Steinberg, 1999; Scaramella, Conger i Simons, 1999; Tamrouti-Makkink i sar., 2004; према Wagner-Jakab, 2008). Присилна контрола је у корелацији са интерналишућим проблемима као што су депресија, повлачење, анксиозност (Scaramella i sar., 1999; Tamrouti-Makkink i sar., 2004; према Wagner-Jakab, 2008), а строга и недоследна дисциплина с делинквенцијом, агресијом и злоупотребом дрога (Coie i Dodge, 1998; Kazdin, 1996; Tamrouti-Makkink i sar., 2004; према Wagner-Jakab, 2008), даје индикације и на перцепцију целокупног задовољства.

Као потпору тумачењу неких од разлога важности породичних интеракција за различите димензије субјективне добробити, па и задовољства животом, даје теорија самоодређења (према којој је једна од три основне потребе – потреба за повезаношћу), осјећај добробити зависи од задовољења психолошких потреба. Према њој су људи најсрећнији и најздравији када им околина и унутрашњи процеси допуштају осјећај успјешности, могућности избора и повезаности у свакодневном животу (Deci i Ryan, 2000; према Petrov, Hadži-Pešić, Zlatanović i Milenović, 2011). Свој допринос даје и осврт на Болбијеву [Bowlby] теорију привржености (1969; према Sanković, 2005). На основу теорије привржености знамо да једном успостављен тип привржености у дјетињству дјелује и структурише квалитет односа у адолесценцији и зрелој доби (Kamenov i Jelić, 2003). Особе које су сигурно привржене имају просјечно виши ниво расположења, мање су депресивне, и претежно доживљавају угодне емоције, те ће показивати и веће опште задовољство својим животом (Bezinović, 1988).

Задовољство животом и социодемографске карактеристике студената

Други задатак се односио на испитивање разлике у задовољству животом с обзиром на посматране социодемографске карактеристике студената. Како би се испитао целокупни допринос наведених карактеристика, теуди варијансе који објашњава у генералном задовољству животом, спроведена је мултипла линеарна регресијска анализа. Испуњен је предуслов за вршење регресијске анализе, тј. – предиктори не смију сувише корелирати (случај ако су вриједности VIF > 5). Вриједности АНОВА теста за целокупан модел износе $F(6, 278) = 6.60$, $p < .001$ уз учинак од $f^2 = .14$, што значи да је модел у цјелини статистички значајан и да је ријеч о ниском

ефекту. Социодемографске карактеристике објашњавају 12.5% варијансе задовољства животом, што је у оквиру очекиваног. Добијени налази су у складу са ранијим истраживањима (Campbell i sar., 1976; Lima i Novo, 2010; Pastuović i sar., 1995) који показују да демографски фактори не објашњавају велики удио варијансе (< 20%) задовољства животом.

Из ранијег сазнања о одступању дистрибуције од нормалне, умјесто класичног т-теста, кориштен је непараметријски Mann Whitney-U тест који није октрио статистички значајну разлику у изражености задовољства животом студената мушког ($M = 57.48$, $SD = 9.261$, $N = 115$) и женског ($M = 59.13$, $SD = 8.882$, $N = 170$) пола. Вриједности теста су износиле $U = 8807.5$, $Z = -1.42$, $n = .156$, $d = 0.18$, те је примјетно да је ријеч о тривијалном ефекту (Cohen, 1992). Ако би, илустрације ради, полну разлику покушали представити као сличност, квадрирањем коефицијента поинт-бисеријске корелације, а која је у овом случају била тривијалног интензитета ($r_{pb} = .09$), онда је могуће утврдити да пол објашњава тек 0.81% задовољства животом. Налаз се подудара са резултатима бројних студија које указују на непостојање статистички значајне полне разлике у задовољству животом (Diener i Ryan, 2009; Huebner i sar., 2000; Podgorelec, 2004; Salami, 2011; Vasić i sar., 2011; Vidiček i sar., 2014; Živković i sar., 2013). На то указују и налази једне мета-анализе (Harring, Stock i Okun, 1984) која је обухватила 146 истраживања полних разлика у субјективној добробити, а наводи да се полу може приписати мање од 1% варијансе. Примјећујемо да су дјевојке незнатно задовољније од младића за разлику од једне домаће студије (Bezinović i sar., 2004), која наводи да су младићи ипак задовољнији животом од дјевојака, а можда из разлога што жене интензивније доживљавају и изражавају емоције (Nolen-Hoeksema i Rusting, 1999), па стога је и процјена животног задовољства осјетљивија него код мушкараца.

У оквиру подзадатка број 2 испитано је да ли постоји статистички значајна разлика у задовољству животом студената различитог материјалног статуса, који је представљен у 4 категорије. У ту сврху кориштен је непараметријски Kruskal-Volison тест, а вриједности износе $\chi^2(4, n = 285) = 28.24$, $p < .001$. Наведене вриједности указују на постојање статистички значајне разлике у нивоу задовољства животом студената с обзиром на материјални статус, односно они који долазе из боље стојећих породица су и задовољнији животом. Резултати многобројних студија, па и оних са домаћих простора (Brajša-Žganec i sar., 2009; Brkljačić i Kaliterna-Lipovčan, 2010; Brkljačić i Marinić, 2008; Družić-Ljubotina, 2012; Kaliterna-Lipovčan i sar., 2007; Kaliterna-Lipovčan i Burušić, 2014; Penezić i sar., 2013a; Penezić i sar., 2013b), показују да је материјални статус у значајној вези са животним задовољством. Нарочито у нешто сиромашнијим друштвима, материјални се статус показао значајним предиктором задовољства (Lima i Novo, 2006; према Lučev i Tadinac, 2008). Насупрот томе, очито је да се

новцем не може купити срећа и да материјална добра доприносе општем задовољству и квалитету живота само до оног нивоа док нам не омогуће да задовољимо основне потребе (Diener i sar., 2002). Материјални ресурси важни су за добробит појединца и из перспективе најстаријих теорија, као што је класична Масловљева хијерархијска теорија (1943), према којој физиолошке потребе и потреба за сигурношћу требају бити барем дјелимично задовољене како би биле створене претпоставке за задовољење потреба вишег реда. На теоријском нивоу, већи приходи могли би водити већем осјећају сигурности, аутономије, као и бенефицијама које повећавају срећу (Biswas-Diener, 2008; према Вуришић i sar., 2014).

У трећем подзадатку било је потребно испитати разлике у задовољству животом с обзиром на постигнути академски успјех студената сагледан кроз просјечну оцјену током студија. Такође је кориштен непараметријски Kruskal-Volis тест, а резултати су сљедећи: $\chi^2(4, 285) = 11.95, p < .005$ и указују на постојање статистички значајне разлике у нивоу задовољства животом студената с обзиром на академски успјех, односно успјешнији студенти су показали и веће задовољство животом.

Академски успјех је представљен у виду 5 рангова (оцјене од 6–10 без децимала). Највише студената имало је просјечне оцјене 7 (37.2%) и 8 (33%). Двије студије са домаћих простора (Penezić i sar., 2013a; Penezić i sar., 2013b), спроведене на студентској популацији, такође указују на исту везу између задовољства животом и академског успјеха. Могло би се и претпоставити да су адекватна организација времена и развијене радне навике есенцијалне за постизање високог академског успјеха, а неријетко је да стоје и у вези са цјелокупним животним задовољством. У природи човјека је да ради, улаже средства и своје вријеме у тај рад и на крају буде задовољан јер живи од његових плодова, а незалагање и нерад га алијенирају од сврхе његовог постојања, те је и логично да га воде у незадовољство. Тако вјероватно низак академски успјех указује на мањак аспирација и одсуство животног циља, који би требао бити фундамент и водила сваком појединцу. У противном, појединцима ће се вјероватно отворити различити путеви који воде у застрањивање и опште незадовољство животом.

Подзадатак број 4 се односио на испитивање постојања статистички значајне разлике у нивоу задовољства животом између студената из градског (58.6%), приградског (26.3%) и сеоског (5.1%) насеља. Вриједности Kruskal-Volisovog теста износе $\chi^2(2, 285) = 2.35, p > .005$ те се закључује да та разлика не постоји, односно да није статистички значајна. Налаз је у складу са резултатима студија Безинових и сар. (2004) и Брајша-Жганец и сар. (2009) у којим се утицај мјеста пребивалишта на задовољство животом такође није показао статистички значајним.

Посљедњи подзадатак односио се на утврђивање постојања статистички значајне разлике у нивоу задовољства животом студената с

обзиром на степен образовања родитеља. Крускал-Волис тест је дао сљедеће резултате: $\chi^2(4, 285) = 10.27, p > .005$. Из наведеног се закључује да не постоји статистички значајна разлика у задовољству животом студената с обзиром на образовни статус родитеља, а наведени налази су у складу са резултатима других студија (Ben-Zur, 2003; Брајша-Џганес и сар., 2009). Разлози могу бити у чињеници да у данашње вријеме ниво образовања није поуздано мјерило материјалног статуса, који би (у идеалним условима – хијерархијске запослености) могао имати модераторски учинак на задовољство животом, с тим да се показао статистички значајним показатељем задовољства.

ЗАКЉУЧАК

Овим истраживањем је утврђена статистички значајна позитивна корелација умјереног интензитета између задовољства животом и квалитета породичних интеракција што је у складу са очекивањима, односно ранијим сличним студијама на нашем простору (региону). Димензије – *прихватање од стране мајк и мајке и оца* су статистички значајно, умјерено корелирале са животним задовољством, док су димензије – *одбацавање од стране и мајке и оца* значајно, али ниско до умјерено негативно корелирале са задовољством животом. Димензијама квалитета породичних интеракција могуће је предвидјети 21% варијансе задовољства животом. Истраживањем су потврђени резултати који су добијени у сличним студијама на нашем простору (региону) када се говори о повезаности задовољства животом и квалитета породичних интеракција. У оквиру другог задатка је утврђено да постоји статистички значајна разлика у задовољству животом студената с обзиром на материјални статус породице и постигнути академски успјех, а да иста не постоји с обзиром на пол, образовни статус родитеља и тип мјеста њиховог становања. Уопштено, резултати ове студије настоје допринјети спознајама позитивне и породичне психологије, као и указати на важност улагања у породицу и породичне односе, на путу ка остварењу врховног императива, односно задовољства животом. Ограничење домета овог истраживања се прије свега огледа у узорку који није био репрезентативан, већ пригодан. Поменут ћемо и да је дистрибуција резултата у оквиру варијабле – *задовољство животом* била асиметрична те да су кориштени непараметријски статистици, који су нешто мање прецизни за обраду података за разлику од параметријских. Такође, будућа истраживања на нашем говорном подручју би требала ићи у смјеру испитивања нових, мање-разјашњених и истраживаних фактора који би директно или индиректно могли утицати на ниво општег задовољства животом, а који се могу повезати са савременим начином живота посматране популације.

ЛИТЕРАТУРА

- Armsden, G. C. i Greenberg, M. T. (1987). The inventory of parent and peer attachment: Individual differences and their relationship to psychological well-being in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 16 (5), 427–454.
- Arnett, J. J. (1998). Learning to stand alone: The contemporary American transition to adulthood in cultural and historical context. *Human Development*, 41, 295–315.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging Adulthood: Theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55, 469–480.
- Ben-Zur, H. (2003). Happy adolescents: The link between subjective well-being, internal resources, and parental factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 32 (2), 67–79.
- Bezinović, P. (1988). *Percepcija osobne kompetentnosti kao dimenzija samopoimanja*. Neobjavljeni magistarski rad. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- Bezinović, P., Manestar, K. i Ristić-Dedić, Z. (2004). Obiteljska kohezivnost i zadovoljstvo životom djevojaka i mladića iz sela i iz grada. *Sociologija Sela*, 42(1–2), 157–172.
- Brajša-Žganec, A., Šakić, M. i Raboteg-Šarić, Z. (2009). Life Satisfaction in Adolescents: The Effects of perceived family economic status, self-esteem and quality of family and peer relationships. *Društvena Istraživanja – Časopis za opća Društvena Pitanja*, (3), 547–564.
- Bratko, D. i Sabol, J. (2006). Osobine ličnosti i osnovne psihološke potrebe kao prediktori zadovoljstva životom: Rezultat on-line istraživanja. *Društvena Istraživanja*, 15(4–5), 693–711.
- Brkljačić, T., i Kaliterna-Lipovčan, L. (2010). Zadovoljstvo životom i osjećaj sreće kod studenata. *Suvremena Psihologija*, 13(2), 189–200.
- Brkljačić, T. i Marinić, M. (2008). Love over gold – The correlation of happiness level with some life satisfaction factors between persons with and without physical disability. *Journal of Developmental and Physical Disabilities*, 20, 527–540.

- Campbell, A., Converse, P. E. i Rodgers, W. L. (1976). *The quality of American life: Perceptions, evaluations, and satisfactions*. Russell Sage Foundation.
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological bulletin*, 112 (1), 155–159.
- Delić, A. (2016). *Psihometrijska evaluacija Skale opšteg zadovoljstva životom*. Neobjavljeni diplomski rad. Banja Luka: Filozofski fakultet Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment u Banja Luci.
- Diener, E. i Ryan, K. (2009). Subjective well-being: a general overview. *South African Journal of Psychology*, 39 (4), 391–406.
- Diener, E., Lucas, R.E. i Oishi, S. (2002). *Subjective well-being: The science of happiness and life satisfaction*. U: C. R. Snyder i S. J. Lopez (ur.), *Handbook of positive psychology*, 463–473. New York: Oxford University Press.
- Diener E., Lucas R. i Oishi S. (2003). Personality, culture, and subjective well being: Emotional and cognitive evaluations of life. *Annual Review of Psychology*, 54, 403–425.
- Družić-Ljubotina, O. (2012). Subjektivna kvaliteta života ljudi koji žive u siromaštvu i zaposlenih osoba različitog materijalnog statusa. *Ljetopis Socijalnog Rada*, 19 (1), 5–28.
- Harring, M. J., Stock, W. A. i Okun, M. A. (1984). A research synthesis of gender as correlates of subjective well-being. *Human Relations*, 37, 345–657.
- Huebner, E. S., Drane, W. i Valois, R. F. (2000). Levels and demographic correlates of adolescent life satisfaction reports. *School Psychology International*, 21(3), 281–292.
- Kaliterna-Lipovčan, Lj., Brkljačić, T. i Šakić, V. (2007). Monthly income and subjective well-being of Croatian citizens. *Croatian Medical Journal*, 48, 727–733.
- Kaliterna-Lipovčan, LJ. i Burušić, J. (2014). Age and gender differences in well-being in Croatia. In *Gender, Lifespan and Quality of Life*. Springer Netherlands, 249–262.
- Kaliterna Lipovčan, L., Brkljačić, T. i Šakić, V. (2007). Mjesečni prihodi i subjektivni osjećaj zadovoljstva u hrvatskih građana. *Croatian Medical Journal*, 48(5), 727–734.

- Kaliterna-Lipovčan, Lj. i Prizmić-Larsen, Z. (2006). Kvaliteta življenja. Životno zadovoljstvo i osjećaj sreće u Hrvatskoj i europskim zemljama. U: K. Ott (Ur.), Pridruživanje Hrvatske EU: Izazovi sudjelovanja, 181–197. Institut za javne financije i Friedrich Ebert Stiftung, Zagreb.
- Kamenov, Ž. i Jelić, M. (2003). Validacija instrumenta za mjerenje privrženosti u različitim vrstama bliskih odnosa: Modifikacija Brennanova Inventara iskustava u bliskim vezama. *Suvremena Psihologija*, 6(1), 73–91.
- Lima, M. L. i Novo, R. N. (2006). So far so good? Subjective and social well-being in Portugal and Europe. *Portuguese Journal of Social Science*, 5(1), 5–33.
- Lucas, R. E., Diener, E. i Suh, E. (1996). Discriminant validity of well-being measures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71(3), 616–628.
- Lučev, I. i Tadinac, (2008). Kvaliteta života u Hrvatskoj–povezanost subjektivnih i objektivnih indikatora te temperamenta i demografskih varijabli s osvrtnom na manjinski status, Migracijske i etničke teme, Vol. 24 No.1–2 Lipanj 2008.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50 (4), 370.
- Mroczek, D. K. i Kolarz, C. M. (1998). The effect of age on positive and negative affect: A developmental perspective on happiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75, 1333–1349.
- Myers, D. G. i Diener, E. (1995). Who is happy? *Psychological Science* 6, 10–19.
- Nistor, A. (2011). Developments on the happiness issue: a Review of the research on subjective well-being and flow. *Scientific Journal of Humanistic Studies*, 3 (4), 58–66.
- Nolen-Hoeksema, S. i Rusting, C. L. (1999). Gender differences in well-being. U: D. Kahneman, E. Diener, N. Schwarz (ur.), Well-being: The foundations of hedonic psychology, 330–352. New York: Russel Sage Foundation
- Park, N. (2004). The role of subjective well-being in positive youth development. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 591 (1), 25–39.

- Pastuović, N., Kolesarić, V. i Krizmanić, M. (1995). Psychological variables as predictors of quality of life. *Review of Psychology*, 2 (1–2), 49–61.
- Pavot, W., Diener, E. D., Colvin, C. R. i Sandvik, E. (1991). Further validation of the satisfaction with life scale: Evidence for the cross-method convergence of well-being measures. *Journal of Personality Assessment*, 57 (1), 149–161.
- Pavot, W. i Diener, E. (1993). Review of the satisfaction with life scale. *Psychological Assessment*, 5 (2), 164.
- Penezić, Z. (1996). *Zadovoljstvo životom – provjera konstrukta*. Neobjavljeni diplomski rad. Zadar: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zadru.
- Penezić, Z. (1999). *Zadovoljstvo životom: relacije sa životnom dobi i nekim osobnim značajkama*. Neobjavljeni magistarski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Penezić, Z. (2004). *Zadovoljstvo životom u adolescentnoj i odrasloj dobi – provjera teorije višestrukih diskrepancija*. Neobjavljena doktorska disertacija. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Penezić, Z. (2006). *Zadovoljstvo životom u adolescentnoj i odrasloj dobi. Društvena Istraživanja*, 15 (4–5), 643–669.
- Penezić, Z., Juković, M. i Ombla, J. (2013). Life satisfaction of teachers and teacher's faculty students. In *III Kongres psihologa Bosne i Hercegovine s međunarodnim učešćem*, (3; 2013. Mostar)
- Penezić, Z., Ombla, J., Mišlov, M. i Juković, M. (2013). Some correlates of achievement satisfaction in teachers and teachers faculty students. In *21. Dani Ramira i Zorana Bujasa*. (21; 2013. Zagreb)
- Petrov, J., Hadži-Pešić, M., Zlatanović, L. i Milenović, M. (2011). *Zadovoljstvo životom, zadovoljenje osnovnih psiholoških potreba i sklonost ka psihosomatici. Godišnjak za Psihologiju*, 8, 105–124.
- Podgorelec, S. (2004). *Kvaliteta života starijega stanovništva u izoliranim sredinama – primjer hrvatskih otoka*. Neobjavljena doktorska disertacija. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Rijavec, M., Miljković, D. i Brdar, I. (2008). *Pozitivna Psihologija*. Zagreb: IEP–D2.
- Salami, S.O. (2011). *Personality and psychological well-being of adolescents:*

- the moderating role of emotional intelligence. *Social Behavior & Personality: An International Journal*, 39, 785–794.
- Sanković, K. (2005). *Ispitivanje razlika u percepciji roditeljskog prihvatanja i odbijanja kod studenata različite privrženosti u ljubavnim vezama*. Neobjavljeni diplomski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Shek, D. T. (1998). A longitudinal study of the relations between parent-adolescent conflict and adolescent psychological well-being. *The Journal of Genetic Psychology*, 159 (1), 53–67.
- Young, M. H., Miller, B. C., Norton, M. C. i Hill, E. J. (1995). The effect of parental supportive behaviors on life satisfaction of adolescent offspring. *Journal of Marriage and the Family*, 57 (3), 813–822.
- Vasić, A., Šarčević, D. i Trogrlić, A. (2011). Zadovoljstvo životom u Srbiji. *Primenjena Psihologija*, 4 (2), 151–177.
- Vidiček, G., Sindik, J. i Vukosav, J. (2014). Povezanost psihološke dobrobiti i zadovoljstva životom sa sociodemografskim karakteristikama studenata specijalističkog studija kriminalistike. *Policija i Sigurnost*, 23 (2), 129–139.
- Vulić-Prtorić A. (2000) *Struktura anksioznosti i depresivnosti u djece i adolescenata: Provjera hijerarhijskog modela*, Doktorska disertacija, Zagreb: Filozofski fakultet
- Vulić-Prtorić, A. (2002). Obiteljske interakcije i psihopatološki simptomi u djece i adolescenata. *Suvremena Psihologija*, 5 (1), 31–51.
- Vulić-Prtorić, A. (2004). Skala kvalitete obiteljskih interakcija – KOBİ. U: A. Proroković i sur. (Ur.). *Zbirka Psihologijskih Skala i Upitnika II*, 24–33.
- Wagner-Jakab, A. (2008). Obitelj – sustav dinamičnih odnosa u interakciji. *Hrvatska Revija za Rehabilitacijska Istraživanja*, 44(2), 119–128.
- Živković, A., Čopo, I., Rončević, T. i Sindik, J. (2013). Zadovoljstvo životom u studenata sestrinstva i studenata kriminalistike. *Sestrinski Glasnik*, 18 (1), 24–28.
- Kostić, P. (2017) *Psihometrijska struktura ljudske sreće. Ipeyzemo ca: <http://www.stetoskop.info/Psihometrijska-struktura-ljudske-srece-2093-c20-content.htm>*
Датум нпучмына: 18th October 2017/18.10.2017.

Miroslav Gavrić

Amer Delić

LIFE SATISFACTION AND QUALITY OF FAMILY INTERACTIONS

Summary

According to numerous studies, the quality of family interactions significantly influences the formation of identity and the later psychological and social maturity of the individual, and which later leads to higher life satisfaction. The paper presents the results of the research that was carried out with the aim of determining the connection between certain dimensions of the quality of family interactions and the satisfaction of students' lives. Relation of satisfaction with the lives of students with their socio-demographic characteristics, conceptualized through sex, material status, academic success, type of settlement in which they live and the educational status of their parents are also examined. The research was carried out on a sample of 285 students (59.6% female) of Zenica, Tuzla, Sarajevo, Banja Luka and Travnik University, and two scales were applied: Scale of general life satisfaction (Penezić, 1996; Delic, 2016) and Scale quality of family interactions Vulić-Prtorić, 2000). The results of the conducted research show that students are mostly satisfied with their lives (91.57% of students have a score of > 45), and point to a positive relationship between life satisfaction and the quality of family student interactions, as shown by statistically significant positive correlations of life satisfaction and the following dimensions: satisfaction with the whole family ($r = .36$), acceptance by the mother ($r = .32$) and dimensions - acceptance by the father ($r = .31$). Statistically significant negative correlations of satisfaction with life and dimensions - rejection by both the mother and the mother ($r = -.25$) and father ($r = .31$) also indicate the same relationship. A statistically significant difference in the level of life satisfaction was determined for the material status $c^2(4, n = 285) = 28.24, p < .001$, as well as for the academic success of $c^2(4, 285) = 11.95, p < .005$. Furthermore, there is a lack of statistically significant differences in the level of satisfaction with the lives of students with regard to gender, place of residence and educational status of parents. Finally, it is possible to predict 21% of life satisfaction variance with low-value effects ($F(5,220) = 11.36, p < .001, f^2 = .26$), and sociodemographic characteristics can predict 12.5% variance of life satisfaction, with values of low effect ($F(6,278) = 6.60, p < .001, f^2 = .14$). The research sought to contribute to the framework of positive and family psychology, as well as to indicate the importance of investing in family relationships.